

8. Губерський Л. Культура. Ідеологія. Особистість: методолог.-світоглядний аналіз / Л. Губерський, В. Андрущенко, М. Михальченко. – К.: Знання України, 2002. – 580 с.

Ком В.Р.

студент

Національний університет «Одеська юридична академія»

ПОЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ: СУТНІСТЬ, СУБ'ЄКТИ, ФУНКЦІЇ

Політична діяльність включає як професійну діяльність (розробку правових норм, організацію політичних процесів, управління політичними інститутами) так і політичну участь і політичну активність. До сфери політичної діяльності належать парламентська, партійна діяльність, управлінська діяльність на різних рівнях (глобальному, національному, регіональному та муніципальному), політичний менеджмент і виборчий маркетинг.

Професійна політична діяльність спрямована на створення, розвиток і вдосконалення політичних інститутів та регулювання соціальних і політичних відносин.

За спрямованістю вектору суспільного розвитку політична діяльність може бути інноваційною (тобто зорієнтованою на впровадження нових політичних інститутів, відносин), стабілізуючою (тобто спрямованою на збереження status-quo, недопущення змін), консервативною (тобто націленою на збереження старих інститутів і звичних форм взаємодії), реакційною (тобто спрямованою на відновлення інститутів минулого).

До суб'єктів політичної діяльності відносять як окремих осіб так соціальні групи. Зокрема, індивід виступає учасником політичної взаємодії як представник певної групи або як громадянин, наділений політико-правовою суб'єктністю (політичний актор, або виборець). Виділяють кілька рівнів політичної суб'єктності особи: – виконання громадських обов'язків, участь у голосуванні на виборах та референдумах; – участь у діяльності громадської організації та політичної партії; роль політичного актора (політичний діяч, управлінець, депутат, політичний лідер). До політичних та владних акторів належать керівники органів влади, партій і громадських організацій, які беруть безпосередню участь у виробленні, прийнятті й реалізації політичних рішень, забезпеченні позитивної динаміки політичного процесу.

Суб'єктами політичної діяльності виступають також соціальні групи та спільноти. Вони мають етнонаціональні, соціально-класові, професійні, територіальні, конфесійні характеристики, усвідомлюють свої групові інтереси і намагаються їх реалізувати через політичну діяльність. До таких організованих груп належать групи тиску (лоббі), громадські об'єднання, політичні партії та владні структури різного рівня (глобального, національного, регіонального, локального). Суб'єкти політичної діяльності

поділяються на первинні (соціальні групи, які виникли природним шляхом та виражають власні інтереси за допомогою політичних інституцій), вторинні (штучно створені інститути влади, які мають відповідні повноваження та специфічні інтереси) в залежності від масштабу їхнього впливу на політичний процес. Саме суб'єкти політичної діяльності, реалізуючи основну мету політичного процесу – здобуття, розподіл та перерозподіл влади – виступають головними структурними елементами політичної діяльності.

До характеристик політичної діяльності, як частини політичного процесу, відносяться раціональність, прагматизм, інституційна організація та функціональний зв'язок із політичним життям суспільства. Мета політичної діяльності – реалізація політичних інтересів індивідів, груп, спільнот та суспільства у цілому. Політична діяльність представляє собою вид діяльності суб'єктів політичного процесу, вона виступає як сукупність раціональних дій, що ґрунтуються на урахуванні політичних інтересів, мобілізації політичної волі для досягнення визначеної політичної мети.

Одним із головних чинників політичної діяльності виступає усвідомлення та реалізація суб'єктами політичного процесу відповідного політичного інтересу та здатність суб'єктів до спрямування своїх наявних, або потенційних політичних можливостей на досягнення політичної мети.

Політична діяльність впливає на політичний процес, визначає його зміст та динаміку, і через це трансформує всі суспільні процеси. У політичному процесі діяльність зосереджується на цілому ряді об'єктів, які є організаційними факторами суспільно-політичного життя та, водночас, виступають процесами, що забезпечують динаміку політичного розвитку.

Так, до організаційних факторів суспільно-політичного життя відносяться утворення державних органів шляхом їх обрання, створення масових організацій внаслідок волевиявлення громадян, які об'єднуються в громадські організації, вироблення політико-правових норм шляхом врегулювання процесу підготовки та прийняття законів, безпосереднього відображення волі громадян (вибори, референдуму, збори громадян, проведення громадських слухань та ін.), організація системи управління основними сферами державного та суспільного життя, визначення принципів організаційних структур, їх повноважень і взаємовідносин.

Діяльність суб'єктів політичного процесу створює відповідні умови для зміцнення соціальних основ розвитку суспільства, розвитку політичних партій, формування політичної свідомості громадян, забезпечення дотримання законності та інших демократичних норм, здійснення зовнішньої політики та міжнародної діяльності.

У сучасних умовах однією із важливих складових політичної діяльності виступає участь громадян та їх об'єднань (груп, організацій, спільнот) у розвитку політичного процесу.

Раціоналізація прийняття політичних рішень вимагає не лише урахування думки більшості, а і позицій експертного товариства, представників мас медіа, зацікавлених сторін. Відбувається скорочення часового відрізка від формування громадської думки з приводу актуальних питань розвитку

політичного процесу до переходу до масових політичних дій – громадяни із об'єкта політичного впливу перетворюються на суб'єкта політичного процесу.

Суб'єкти політичної діяльності впливають на політичний процес безпосередньо (участь у голосуванні на виборах або референдумах), й опосередковано – через інституції громадянського суспільства та мас медіа.

Саме тому важливе значення для політичної діяльності як структурного елементу політичного процесу має широка та достовірна інформованість громадян про політичні події. Така інформованість досягається через традиційні мас медіа, такі як телебачення, радіо та преса, так і з використанням усіх можливостей новітніх електронних медіа – інтерактивних мереж в Інтернеті (блогів, електронної пошти, чатів та ін.).

На даному етапі політичного розвитку комунікативний простір виступає окремою важливою сферою політичної діяльності, а мас-медіа – впливовим чинником політичного процесу.

Таким чином, зміст сучасного політичного процесу формує діяльність різноманітних суспільних асоціацій, різні форми політичної участі соціальних спільностей та громадян, які формулюють свої вимоги, відповідно до власних інтересів (реальних або уявних) і, завдяки політичним механізмам, переносять ці вимоги в центр політичної боротьби або у сферу реалізації політичних рішень.

Лакішик Д.М.

*старший науковий співробітник відділу трансатлантичних досліджень
ДУ «Інститут всесвітньої історії Національної академії наук України»*

СТРАТЕГІЧНІ ПІДХОДИ США В СФЕРІ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ

Роль США у системі забезпечення безпеки глобального міжнародного простору важко переоцінити. Разом з тим все частіше постає питання щодо ступеню узгодженості стратегій національної безпеки Америки з вимогами міжнародної безпеки. З одного боку, зміщення акценту на гуманітарні цінності зробило логічнішим застосування сучасних силових заходів при вирішенні таких проблем як розповсюдження ЗМЗ чи геноцид. З іншого – практика американських дій на Близькому Сході та у Центральній Азії продемонструвала й межі ведення силової політики шляхом використання високих технологій в рамках використання традиційних структур та стратегій.

За нової ситуації ключовим напрямком стратегічних пріоритетів стала розробка стратегій, що охоплювали поняття «нові виклики» національній безпеці. На перше місце вийшли такі загрози як тероризм, регіональна нестабільність, неконтрольовані потоки зброї та наркотрафік, мережі транснаціональної злочинності та нелегальна міграція, етнічні конфлікти та політичні режими, де відбувається порушення прав людини, зростання